

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ ખાતે

આર/ટેક્સ અપીલ નં. ૧૫૧/૨૦૦૯

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી ભાર્ગવ ડી. કારિયા

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી પ્રણવ ત્રિવેદી

=====

રિપોર્ટિંગ માટે મંજૂર	હા	ના

=====

જીએસપીએલ ટ્રાન્સમિશન લિમિટેડ

વિરુદ્ધ

પ્રિન્સિપાલ કમિશનર ઈનકમ ટેક્સ ૧

=====

ઉપસ્થિતિ:

અપીલકર્તા(ઓ) નં. ૧ તરફે વકીલ શ્રીમતી સ્વાતિ સોપરકર(૮૭૦) માટે શ્રી બી.એસ. સોપરકર

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧ તરફે સુશ્રી મૈથિલી ડી. મહેતા(૩૨૦૬)

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી ભાર્ગવ ડી. કારિયા

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી પ્રણવ ત્રિવેદી

તારીખ : ૨૦/૦૮/૨૦૨૬

મૌખિક ચુકાદો

(માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી ભાર્ગવ ડી. કારિયા દ્વારા)

૧. અપીલકર્તા તરફે વિદ્વાન વકીલ શ્રી બી.એસ. સોપરકર અને સામાવાળા તરફે વિદ્વાન સિનિયર સ્ટેનિંગ કાઉન્સેલ સુશ્રી મૈથિલી ડી. મહેતાને સાંભળવામાં આવ્યા.

૨. આકારણી વર્ષ ૨૦૦૫-૨૦૦૬ માટે આઈટીએ નં. ૨૨૨૦/અમદાવાદ/૨૦૦૮ માં ઇનકમ ટેક્સ અપીલેટ ટ્રિબ્યુનલ, અમદાવાદ (સંક્ષિપ્તમાં “ટ્રિબ્યુનલ”) દ્વારા પસાર કરાયેલા તારીખ ૧૪.૦૮.૨૦૦૮ ના સામાન્ય ચુકાદા અને હુકમ સામે અપીલકર્તા-કરદાતા દ્વારા ઇનકમ ટેક્સ એક્ટ, ૧૯૬૧ (સંક્ષિપ્તમાં “સદર એક્ટ”) ની કલમ ૨૬૦એ હેઠળ આ ટેક્સ અપીલ દાખલ કરવામાં આવેલ છે.

૩. નીચે મુજબના કાયદાકીય મહત્વના પ્રશ્નની વિચારણા માટે તારીખ ૦૨.૦૩.૨૦૧૦ ના હુકમ અન્વયે અપીલ દાખલ કરવામાં આવેલ છે:

“શું, કેસની હકીકતો અને સંજોગોમાં, કરદાતા કંપનીના મૂડી આધાર વધારવા માટે રજિસ્ટ્રાર ઓફ કંપનીઝને ચૂકવવામાં આવેલ રૂ. ૧૫,૧૧,૫૦૦/- ની ફી ઇનકમ ટેક્સ એક્ટ, ૧૯૬૧ ની કલમ ૩૫ડી(૨)(સી)(જ) હેઠળ મળવાપાત્ર નથી તેવું ઠરાવવામાં ઇનકમ ટેક્સ અપીલેટ ટ્રિબ્યુનલ કાયદાની દ્રષ્ટિએ વાજબી હતી?”

જ. અપીલકર્તા કરદાતાએ શેરમૂડીમાં વધારા માટેના અન્ય ખર્ચાઓ અને સદર એક્ટની કલમ ૩૫ડી(૨)(સી)(જ) હેઠળ રજિસ્ટ્રાર ઓફ કંપનીઝ (સંક્ષિપ્તમાં “આરઓસી”) ને ફી તરીકે થયેલા ખર્ચના ૧/૫ ભાગ તરીકે રૂ. ૧૫,૧૧,૫૦૦/- ની રકમનો દાવો કર્યો હતો. જો કે, આકારણી અધિકારીએ આવા દાવાને નામંજૂર કર્યો હતો.

પ. સીઆઈટી (અપીલ્સ) એ વિચારણામાં લીધું કે નાણાકીય વર્ષ ૨૦૦૩-૨૦૦૪ માં આરઓસીને ચૂકવવામાં આવેલ રૂ. ૭૫,૫૭,૫૦૦/- ની ફીની રકમના ૧/૫ ભાગ તરીકે રૂ. ૧૫,૧૧,૫૦૦/- નો કરદાતા દ્વારા દાવો કરવામાં આવ્યો હતો અને આકારણી વર્ષ ૨૦૦૪-૨૦૦૫ માટે કરદાતાનો દાવો વિભાગ દ્વારા સ્વીકારવામાં આવ્યો હતો અને તે અનુસાર, આવા ઉમેરાને રદ કર્યો હતો.

ડ. જો કે, ટ્રિબ્યુનલે નીચે મુજબ અવલોકન કરીને સીઆઈટી (અપીલ્સ) ના તારણોને ઉલટાવી દીધા હતા:

“૧૩. અમે બંને પક્ષકારોને સાંભળ્યા છે. વાદગ્રસ્ત ખર્ચ કરદાતા-કંપનીના મૂડી આધારને વધારવા માટે રજિસ્ટ્રાર ઓફ કંપનીઝને ચૂકવવામાં આવેલી ફી દર્શાવે છે. આકારણી અધિકારીએ કરદાતાના દાવાને એવા કારણોસર નામંજૂર કર્યો હતો કે તે મૂડી ખર્ચના સ્વરૂપનો હતો. તેમણે કલમ ૩૫ડી ની જોગવાઈઓ હેઠળ આવરી લેવાયેલ ન હોવાના કારણોસર કલમ ૩૫ડી હેઠળ કરદાતાના દાવાને પણ નકારી કાઢ્યો હતો. સુનાવણી સમયે, કરદાતાના વિદ્વાન વકીલે વાદગ્રસ્ત ખર્ચનો દાવો કરવા માટે ઇનકમ ટેક્સ એક્ટની કલમ ૩૫ડી(૨)(જ) પર મજબૂત આધાર રાખ્યો હતો. કલમ ૩૫ડી(૨)(જ) ના અવલોકનથી જણાય છે કે તે કંપનીના શેરો અથવા ડિવેન્ચર્સના જાહેર ભરણ માટે બહાર પાડવા સંબંધમાં થયેલા ખર્ચને આવરી લે છે, જે અંડરરાઈટિંગ કમિશન,

બ્રોકરેજ અને પ્રોસ્પેક્ટસના ડ્રાફ્ટિંગ, ટાઇપિંગ, પ્રિન્ટિંગ અને જાહેરાતના ચાર્જસ છે. કરદાતાના વિદ્વાન વકીલ એ સાબિત કરી શક્યા ન હતા કે મૂડી આધાર વધારવા માટે રજિસ્ટ્રાર ઓફ કંપનીઝને ચૂકવવામાં આવેલી ફી અંડરરાઈટિંગ કમિશન અથવા બ્રોકરેજ અથવા પ્રોસ્પેક્ટસના ડ્રાફ્ટિંગ, ટાઇપિંગ, પ્રિન્ટિંગ અને જાહેરાતના ચાર્જસના સ્વરૂપની હતી જેથી તે કલમ ૩૫૬(૨)(જ) હેઠળ આવે. મૂડી આધાર વધારવા માટે રજિસ્ટ્રાર ઓફ કંપનીઝને ચૂકવવામાં આવેલી ફી સ્પષ્ટપણે ઇનકમ ટેક્સ એક્ટની કલમ ૩૫૬(૨)(જ) ના દાયરાની બહાર આવે છે. તેથી, ઉપરોક્ત જોગવાઈઓ હેઠળ એમોર્ટાઇઝેશન માટે તેને ધ્યાને લઈ શકાય નહીં. આ બાબતને ધ્યાનમાં રાખીને, સીઆઈટી(એ) નો હુકમ ઉલટાવવામાં આવે છે અને આકારણી અધિકારીનો હુકમ પુનઃસ્થાપિત કરવામાં આવે છે. ગ્રાઉન્ડ નં. ૧ મંજૂર કરવામાં આવે છે.”

૭. વિદ્વાન વકીલ શ્રી બી.એસ. સોપરકરે નાણાકીય વર્ષ ૨૦૦૪-૨૦૦૫ નો વાર્ષિક અહેવાલ રેકર્ડ પર મૂકીને ધ્યાન દોર્યું છે કે કરદાતાની હોલિંગ કંપની એટલે કે મેસર્સ ગુજરાત સ્ટેટ પેટ્રોલિયમ કોર્પોરેશન લિમિટેડને શેરો ઇશ્યૂ કરીને સદર વર્ષમાં ઇશ્યૂ કરેલ શેરમૂડીમાં વધારો કરવામાં આવ્યો હતો. એવી રજૂઆત પણ કરવામાં આવી હતી કે એ બાબત નિર્વિવાદ છે કે આકારણી વર્ષ ૨૦૦૪-૨૦૦૫ માટે, ૨૦૦૩-૨૦૦૪ માં થયેલા કુલ ખર્ચના ૧/૫ ભાગ જેટલો કરદાતાનો દાવો મહેસૂલ વિભાગ દ્વારા માન્ય રાખવામાં આવ્યો હતો અને તેથી, સદર એક્ટની કલમ ૩૫૬(૨)(સી)(જ) ની જોગવાઈઓનું અર્થઘટન કરવામાં ટ્રિબ્યુનલે ભૂલ કરી છે જે એવી શરત મૂકે છે કે કંપનીના શેરો અથવા ડિબેન્યર્સના જાહેર ભરણ માટે બહાર પાડવા સંબંધમાં થયેલ ખર્ચ, જેમાં અંડરરાઈટિંગ કમિશન, બ્રોકરેજ અને ડ્રાફ્ટિંગ વગેરે માટેના ચાર્જસનો સમાવેશ થાય છે અને તેવું ઠરાવ્યું કે તેમાં આરઓસીને ચૂકવેલ ફીનો સમાવેશ થતો નથી.

૮. તેમની રજૂઆતના સમર્થનમાં, (૨૦૧૬) ૨૪૩ ટેક્સમેન રજૂપ (કેરળ) માં રિપોર્ટ થયેલ નિત્તા જિલેટીન ઇન્ડિયા લિમિટેડ વિ. આસિસ્ટન્ટ કમિશનર ઓફ ઇનકમ-ટેક્સ, સર્કલ ૧(૧), એર્નાકુલમના કેસમાં માનનીય કેરળ હાઇકોર્ટના નિર્ણય પર આધાર રાખવામાં આવ્યો હતો.

૯. બીજી તરફ, વિદ્વાન સિનિયર સ્ટેવિંગ કાઉન્સેલ સુશ્રી મૈથિલી મહેતાએ ટ્રિબ્યુનલના વાદગ્રસ્ત હુકમ પર આધાર રાખ્યો હતો અને દલીલ કરી હતી કે મૂડી વધારવા માટે આરઓસીને ચૂકવવામાં આવેલી ફી સ્પષ્ટપણે સદર એક્ટની કલમ ૩૫૬(૨)(સી)(જ) ના દાયરાની બહાર આવે છે.

૧૦. સંબંધિત પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલોને સાંભળ્યા પછી અને રેકર્ડ પરના દસ્તાવેજો ધ્યાને લીધા પછી, ઉપસ્થિત થયેલા પ્રશ્નનો જવાબ આપવા માટે, સદર એક્ટની કલમ ૩૫૬(૨)(સી)(જ) ની જોગવાઈઓનો સંદર્ભ લેવો સુસંગત રહેશે જે નીચે મુજબ વંચાય છે:

“૩૫૬. અમુક પ્રારંભિક ખર્ચાઓનું એમોર્ટાઇઝેશન

XXX

(૨) પેટા-કલમ (૧) માં સંદર્ભિત ખર્ચ નીચેની કલમો પૈકી કોઈ એક અથવા વધુમાં નિર્દિષ્ટ કરેલ ખર્ચ રહેશે, એટલે કે :-

XXX

(સી) જ્યાં કરદાતા એક કંપની છે, ત્યાં નીચે મુજબનો ખર્ચ પાછા-

(૧) કંપનીના મેમોરેન્ડમ અને આર્ટિકલ્સ ઓફ એસોસિએશનના ડ્રાફ્ટિંગ માટેના કાનૂની ચાર્જસ તરીકે;

(૨) મેમોરેન્ડમ અને આર્ટિકલ્સ ઓફ એસોસિએશનના પ્રિન્ટિંગ પર;

(૩) કંપનીઝ એક્ટ, ૧૯૫૬ (૧૯૫૬ નો ૧) ની જોગવાઈઓ હેઠળ કંપનીની નોંધણી માટેની ફી તરીકે;

(૪) કંપનીના શેરો અથવા ડિબેન્ચર્સના જાહેર ભરણ માટે બહાર પાડવા સંબંધમાં, જે અંડરરાઈટિંગ કમિશન, બ્રોકરેજ અને પ્રોસ્પેક્ટસના ડ્રાફ્ટિંગ, ટાઈપિંગ, પ્રિન્ટિંગ અને જાહેરાતના ચાર્જસ હોય;”

૧૧. ઉપરોક્ત જોગવાઈના અવલોકન પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે જ્યાં કરદાતા કંપની છે, ત્યાં બહાર પાડવા સંબંધિત ખર્ચ પોતે માન્ય ખર્ચ છે અને આરઓસીને ફીની ચુકવણી શેરમૂડી બહાર પાડવાના હેતુ માટે છે અને તેથી, ટ્રિબ્યુનલે સદર એક્ટની કલમ ૩૫ડી(૨)(સી)(જ) ની જોગવાઈઓના અર્થઘટનમાં એવું માનીને ભૂલ કરી છે કે શેરમૂડી બહાર પાડવાના ખર્ચમાં શેરમૂડી બહાર પાડવા માટે આરઓસીને ચૂકવવામાં આવેલી ફીનો સમાવેશ થતો નથી.

૧૨. એવું જણાય છે કે ટ્રિબ્યુનલે “બહાર પાડવા” શબ્દ પછીનો અલ્પવિરામ છોડી દીધો છે અને જોગવાઈને જાહેર ભરણ માટે બહાર પાડવા સંબંધમાં થયેલ ખર્ચ તરીકે વાંચી છે. સદર એક્ટની કલમ ૩૫ડી(૨)(સી)(જ) ની જોગવાઈઓની ઝીણવટભરી ચકાસણી પરથી સ્પષ્ટ થાય છે કે ખર્ચ કંપનીના શેરો બહાર પાડવા

સંબંધમાં અથવા કંપનીના શેરો કે ડિબેન્ચર્સના જાહેર ભરણ સંબંધમાં કરવાનો છે અને ત્યારપછી જોગવાઈ શેરો બહાર પાડવા સંબંધમાં અથવા શેરોના જાહેર ભરણ માટેના વિવિધ પ્રકારના ખર્ચનું વર્ણન કરે છે. આ જોગવાઈ સમાવેશી જોગવાઈ નથી પરંતુ ગણાવેલ ખર્ચાઓ માત્ર વર્ણનાત્મક સ્વરૂપના છે. માનનીય કેરળ હાઈકોર્ટે નિતા જિલેટીન ઇન્ડિયા લિમિટેડ (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં, સદર એક્ટની કલમ ૩૫૬(૨)(સી)(જ) ની જોગવાઈ ધ્યાનમાં લીધા પછી નીચે મુજબ ઠરાવ્યું છે:

“૭. આ જોગવાઈના વાંચન પરથી જોઈ શકાય છે કે જ્યાં કરદાતા એક ભારતીય કંપની છે, ત્યાં તેના દ્વારા જાહેર ભરણ માટે શેરો બહાર પાડવા સંબંધમાં થયેલ ખર્ચ, જે અંડરરાઈટિંગ કમિશન, બ્રોકરેજ અને પ્રોસ્પેક્ટસના ડ્રાફ્ટિંગ, ટાઈપિંગ, પ્રિન્ટિંગ અને જાહેરાતના ચાર્જ્સ છે, તે કલમમાં જણાવ્યા મુજબ એમોર્ટાઈઝેશન માટે પાત્ર બને છે. ભારતમાં સ્થાપિત કંપનીઓને તેના હાલના શેરધારકોને શેરો બહાર પાડવાની મંજૂરી છે અને આવા શેરો બહાર પાડવાનું કંપનીઝ એક્ટની કલમ ૮૧ દ્વારા સંચાલિત થાય છે. આ કલમ જોગવાઈ કરે છે કે આવા શેરો તે વ્યક્તિઓને ઓફર કરવામાં આવશે જેઓ ઓફરની તારીખે, તે તારીખે તે શેરો પર ભરપાઈ થયેલ મૂડીના પ્રમાણમાં, કંપનીના ઇક્વિટી શેરોના ધારકો હોય. એવી પણ જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે કંપની દ્વારા આ રીતે કરવામાં આવેલી ઓફર સ્વીકારવા માટે નિર્દિષ્ટ સમય પૂરો થયા પછી, જો ઓફર નકારવામાં આવે, તો ડિરેક્ટર્સનું બોર્ડ કંપની માટે સૌથી વધુ ફાયદાકારક માને તે રીતે શેરોનો નિકાલ કરી શકે છે.

૮. કંપનીઝ એક્ટની કલમ ૮૧ ના પાલનમાં, કરદાતા કંપનીએ તેના હાલના શેરધારકોને શેરો ઓફર કર્યા હતા. ઘણા શેરધારકોએ ઓફર સ્વીકારી અને જે શેરો સ્વીકારવાનો ઇનકાર કરવામાં આવ્યો હતો, તે કંપનીના પ્રમોટરો દ્વારા પોતે ખરીદવામાં આવ્યા હતા. આ હકીકતના કારણે કે કંપની દ્વારા આ રીતે બહાર પાડવામાં આવેલ

શેરોનું ભરણ તેના હાલના શેરધારકો પૂરતું મર્યાદિત હતું, સત્તાવાળાઓએ એમ કહીને એમોર્ટાઇઝેશનનો લાભ આપવાનો ઇનકાર કર્યો હતો કે શેરોના સબસ્ક્રાઇબર્સ માત્ર જાહેર જનતાનો એક વર્ગ હતો અને પોતે સમગ્ર જનતા ન હતી.

૯. અમારા મતે, અપનાવવામાં આવેલ આ અર્થઘટન ટકી શકે તેમ નથી. 'જાહેર' (પબ્લિક) શબ્દ ઇનકમ ટેક્સ એક્ટમાં વ્યાખ્યાયિત નથી. આવી પરિસ્થિતિમાં અને જ્યારે કંપનીઝ એક્ટની કલમ ૮૧ હેઠળ રાઇટ્સ ઇશ્યૂના સંદર્ભમાં આ શબ્દને સમજવાનો હોય, ત્યારે ઇનકમ ટેક્સ એક્ટની કલમ ૩૫૬(૨)(સી)(જ) માં ઉપયોગમાં લેવાયેલ 'જાહેર' શબ્દના દાચરાને સમજવા માટે કંપનીઝ એક્ટની સંબંધિત જોગવાઈનો સંદર્ભ લેવાની છૂટ છે.

૧૦. કંપનીઝ એક્ટની કલમ ૬૭(૧) નીચે મુજબ વંચાય છે:

“૬૭. જાહેર જનતાને શેરો અથવા ડિબેન્ચર્સ ઓફર કરવા વગેરેના સંદર્ભોનું અર્થઘટન—(૧) આ એક્ટમાં અથવા કંપનીના આર્ટિકલ્સમાં જાહેર જનતાને શેરો અથવા ડિબેન્ચર્સ ઓફર કરવા અંગેનો કોઈપણ સંદર્ભ, આ એક્ટમાં સમાવિષ્ટ કોઈપણ વિપરીત જોગવાઈને આધીન રહીને અને પેટા-કલમ (૩) અને (જ) ની જોગવાઈઓને પણ આધીન રહીને, જાહેર જનતાના કોઈપણ વર્ગને તે ઓફર કરવાના સંદર્ભ તરીકે ગણવામાં આવશે, પછી ભલે તે સંબંધિત કંપનીના સભ્યો અથવા ડિબેન્ચરધારકો તરીકે પસંદ કરાયા હોય અથવા પ્રોસ્પેક્ટસ બહાર પાડનાર વ્યક્તિના ગ્રાહકો તરીકે કે અન્ય કોઈપણ રીતે.”

૧૧. આ જોગવાઈનું વાંચન દર્શાવે છે કે કંપનીઝ એક્ટમાં અથવા કંપનીના આર્ટિકલ્સમાં જાહેર જનતાને શેરો ઓફર કરવા અંગેનો કોઈપણ સંદર્ભ, કંપનીઝ એક્ટની જોગવાઈઓને આધીન રહીને, જાહેર જનતાના કોઈપણ વર્ગને શેરો ઓફર કરવાના સંદર્ભ તરીકે પણ ગણવામાં આવશે. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, જ્યાં સુધી કંપનીઝ એક્ટનો સંબંધ છે, ત્યાં સુધી કંપનીમાં શેર ધરાવતા જાહેર જનતાના વર્ગને કલમ ૬૭ માં ઉલ્લેખિત હેતુઓ માટે જાહેર જનતા

તરીકે ગણવામાં આવશે. કલમ ૬૭ પરથી એ પણ સ્પષ્ટ થાય છે કે કલમના હેતુઓમાં કંપનીઝ એક્ટની કલમ ૮૧ હેઠળ શેરોના રાઈટ્સ ઈશ્યૂનો પણ સમાવેશ થશે. તેથી, જ્યારે ઈનકમ ટેક્સ એક્ટની કલમ ૩૫૬(૨)(સી)(જ) ના દાયરા અને અર્થની તપાસ કરવામાં આવે છે, ત્યારે આ અદાલત કંપનીઝ એક્ટની કલમ ૬૭ ની જોગવાઈઓનો સંદર્ભ લેવા માટે હકદાર છે અને જો તેમ કરવામાં આવે તો, અનિવાર્ય નિષ્કર્ષ એ આવે છે કે ઈનકમ ટેક્સ એક્ટની કલમ ૩૫૬(૨)(સી)(જ) માં ઉપયોગમાં લેવાયેલ “જાહેર ભરણ” (પબ્લિક સબ્સ્ક્રિપ્શન) શબ્દમાં જાહેર જનતાના એક વર્ગ એટલે કે કંપનીના હાલના શેરધારકો દ્વારા કરવામાં આવતા ભરણનો પણ સમાવેશ થશે. કોઈપણ વિપરીત અર્થઘટન એવી પરિસ્થિતિ તરફ દોરી જશે જ્યાં શેરોના જાહેર ઈશ્યૂ માટે એમોર્ટાઈઝેશનનો લાભ ઉપલબ્ધ થશે અને જ્યારે કંપનીઓ દ્વારા રાઈટ્સ આધારે શેરો બહાર પાડવામાં આવશે ત્યારે તે જ લાભ નકારવામાં આવશે.

૧૨. અમે જે આ નિષ્કર્ષ પર પહોંચ્યા છીએ તેને કમિશનર ઓફ ઈનકમ ટેક્સ, મદ્રાસ વિ. આંદ્ર ચેમ્બર ઓફ કોમર્સ, મદ્રાસ (એ.આઈ.આર. ૧૮૬૫ એસ.સી. ૧૨૮૧) ના સર્વોચ્ચ અદાલતના ચુકાદામાં “સામાન્ય જાહેર ઉપયોગિતા” શબ્દને આપવામાં આવેલા અર્થઘટન દ્વારા પણ સમર્થન મળે છે જ્યાં એવું ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે સામાન્ય જાહેર ઉપયોગિતા શબ્દનો અર્થ એવો નથી કે લાભ સમગ્ર વિશ્વ માટે ઉપલબ્ધ હોવો જોઈએ, અને લાભ જાહેર જનતાના એક વર્ગ સુધી પણ વિસ્તારી શકાય છે. આ સિદ્ધાંત ચુકાદાના પેરા ૧૫ માં નિર્ધારિત કરવામાં આવ્યો છે, જેનો સંબંધિત ભાગ નીચે મુજબ વંચાય છે:

“જો કે “સામાન્ય જાહેર ઉપયોગિતાનો ઉદ્દેશ્ય” અભિવ્યક્તિ સમગ્ર માનવજાત માટે ફાયદાકારક ઉદ્દેશ્યો પૂરતી મર્યાદિત નથી. જાહેર જનતાના એક વર્ગ માટે ફાયદાકારક ઉદ્દેશ્ય એ સામાન્ય જાહેર ઉપયોગિતાનો ઉદ્દેશ્ય છે. સખાવતી હેતુ પૂરો કરવા માટે, એ જરૂરી નથી કે ઉદ્દેશ્ય સમગ્ર માનવજાતને અથવા કોઈ ચોક્કસ દેશ અથવા પ્રાંતમાં રહેતી તમામ વ્યક્તિઓને લાભ પહોંચાડવાનો હોવો જોઈએ. જો નિર્દિષ્ટ વ્યક્તિઓથી અલગ જાહેર જનતાના એક વર્ગને લાભ

પહોંચાડવાનો ઈશાદો હોય તો તે પૂરતું છે. કમિશનર ઓફ ઇનકમ ટેક્સ બોમ્બે વિ. ગ્રેઈન મર્ચન્ટ્સ એસોસિએશન ઓફ બોમ્બે, ૧૯૩૮ (૬) આઈ.ટી.આર. ૪૨૭ : એ.આઈ.આર. ૧૯૩૯ બોમ્બે ૪૫ માં બોમોન્ટ, સી. જે. દ્વારા કરવામાં આવેલ વિપરીત અવલોકનો કે "સામાન્ય જાહેર ઉપયોગિતાના ઉદ્દેશ્યનો અર્થ જાહેર ઉપયોગિતાનો એવો ઉદ્દેશ્ય છે જે જાહેર જનતાના કોઈપણ વર્ગથી અલગ સમગ્ર સામાન્ય જનતા માટે ઉપલબ્ધ હોય" અને એસોસિએશનના ઉદ્દેશ્યો કે જે "જાહેર જનતાના એક વર્ગ પૂરતા મર્યાદિત હોય એટલે કે વાણિજ્યમાં રસ ધરાવતા લોકો માટેના જાહેર ઉપયોગિતાના કાર્યોને લાભ પહોંચાડવા માટેના હોય" તે સામાન્ય જાહેર ઉપયોગિતાના ઉદ્દેશ્યો નથી, તે "સામાન્ય જાહેર ઉપયોગિતાના ઉદ્દેશ્યો" અભિવ્યક્તિનું યોગ્ય અર્થઘટન કરતા નથી. સમુદાયનો જે વર્ગ જેને લાભ આપવાનો છે તે નિઃશંકપણે જાહેર અથવા બિન-વ્યક્તિગત પ્રકૃતિના કોઈ સમાન ગુણ દ્વારા પૂરતા પ્રમાણમાં વ્યાખ્યાયિત અને ઓળખી શકાય તેવો હોવો જોઈએ: જ્યાં સંભવિત લાભાર્થીઓને એક વર્ગમાં એકીકૃત કરતો કોઈ સમાન ગુણ ન હોય, ત્યાં તેને માન્ય ગણી શકાય નહીં.””

૧૩. ઉપરોક્ત નિર્ણય તેમજ કેસની હકીકતોને ધ્યાનમાં રાખીને, એ બાબત નિર્વિવાદ છે કે કરદાતા કંપનીએ તેની હોલિંગ કંપનીને શેરો ઇશ્યૂ કરવા માટે વર્ષ ૨૦૦૩-૨૦૦૪ માં આરઓસીને ફી ચૂકવી હતી. તેથી, અમારો એવો મત છે કે આરઓસીને ચૂકવવામાં આવેલી ફી સદર એક્ટની કલમ ૩૫ડી(૨)(સી)(જ) ની જોગવાઈઓના દાયરામાં આવશે નહીં તેવું ઠરાવવામાં ટ્રિબ્યુનલે ભૂલ કરી છે.

૧૪. અમે તે અનુસાર, ટ્રિબ્યુનલ અને આકારણી અધિકારીના હુકમને કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરીએ છીએ અને નાણાકીય વર્ષ ૨૦૦૩-૨૦૦૪ માં કરદાતા

કંપની દ્વારા આરઓસીને ચૂકવવામાં આવેલી રૂ. ૧૫,૧૧,૫૦૦/- ની ફીના ૧/૫ ખર્ચને મંજૂર કરીને સીઆઈટી (અપીલ્સ) દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ હુકમને પુનઃસ્થાપિત કરીએ છીએ. કાયદાકીય પ્રશ્નનો જવાબ તે અનુસાર કરવાતાની તરફેણમાં અને મહેસૂલની વિરુદ્ધમાં આપવામાં આવે છે.

૧૫. અપીલ તે અનુસાર મંજૂર કરવામાં આવે છે અને તેનો નિકાલ કરવામાં આવે છે.

(ભાર્ગવ ડી. કારિયા, ન્યાયમૂર્તિ)

(પ્રણવ ત્રિવેદી, ન્યાયમૂર્તિ)

રઘુનાથ આર. નાયર

This is an AI-assisted translation.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.